

Gemeente Zeist

Beleidsnota vluchtelingen, asiel en integratie

Opvang en integratie van vluchtelingen in de gemeente Zeist

Gemeente Zeist 2026 - 2031

Voorwoord

De opvang en integratie vluchtelingen vraagt om samenwerking. In een wereld waarin oorlogen, vervolging en rampen steeds vaker mensen op de vlucht doen slaan, blijft de gemeente Zeist bereid haar verantwoordelijkheid te nemen. De gemeente Zeist kent een lange traditie van opvang en betrokkenheid, waarin gastvrijheid en menselijkheid centraal staan. Met dit beleidskader bouwen we voort op die basis en geven we richting aan een toekomstbestendige aanpak.

Met deze beleidsnota bieden we een stabiel en helder beleidskader dat rust brengt in een veranderend speelveld. Zo kunnen we blijven bouwen aan een menswaardige aanpak. We leggen grotendeels vast wat we al doen. Vanaf dag één geven we aandacht aan werk, taal en meedoen aan de samenleving, en zoeken we naar oplossingen die passen bij onze langetermijnvisie. Dat betekent dat vluchtelingen direct bij aankomst in Zeist de mogelijkheid krijgen om actief te participeren, te leren en bij te dragen, meedoen vanaf het moment dat je hier bent.

Zo blijft Zeist een gemeente waar iedereen vanuit een goede basis de ruimte krijgt om te groeien, zich te ontwikkelen en bij te dragen aan de samenleving.

Laura Hoogstraten – wethouder gemeente Zeist

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inleiding	5
Visie en ambitie gemeente Zeist	7
Opvang en veiligheid	9
Opgroeien en opbloeien	11
Integratie en welzijn	13
Organisatie	18
Doorontwikkeling	20
Slotwoord	24
Begrippenlijst	25

Inleiding

Van asiel tot integratie: één integraal perspectief

Samenhang tussen opvang en integratie

De opvang en integratie van vluchtelingen vormen samen één geheel. Waar het proces voor de één begint bij asielopvang en voor de ander bij inburgering en huisvesting, ziet de gemeente Zeist deze fases als onderling verbonden schakels. Iedere stap, van eerste opvang tot volwaardige deelname aan de samenleving, vraagt om samenhang en continuïteit.

Reikwijdte van deze nota

Deze beleidsnota richt zich op de opvang en integratie van mensen met een vlucht- of asielachtergrond in Zeist tijdens hun verblijf voorafgaand aan huisvesting als inwoner. De landelijke asielprocedure zelf valt buiten onze verantwoordelijkheid en beïnvloedingsruimte. De begeleiding en integratie ná huisvesting vallen onder ander gemeentelijk beleid, met uitvoering op basis van de Wet inburgering 2021 en het bredere beleid binnen het Sociaal Domein. Deze nota sluit hierop aan doordat we de opgave rond opvang en integratie integraal benaderen, omdat deze raakt aan werk, inkomen, zorg en welzijn, onderwijs en jeugd, communicatie Openbare Orde en Veiligheid (OOV) Ruimtelijke Ordening, wonen & vastgoed.

Daarom stemmen we beleid en uitvoering integraal op elkaar af. De keuzes die we maken voor opvanglocaties, begeleiding, onderwijs en participatie versterken elkaar en dragen bij aan een zorgvuldige en duurzame samenleving in Zeist.

Relatie met de Langetermijnvisie

De beleidsnota bouwt voort op de Langetermijnvisie Vluchtelingen, Asiel en Integratie, die op 8 juli 2025 door de gemeenteraad is vastgesteld. De structuur van deze nota sluit aan bij die visie: van de opvang van mensen in nood, via ontwikkeling en participatie, naar organisatie en uitvoering

Begrippen in deze nota

In deze nota gebruiken we de termen asielzoekers, statushouders en ontheemden wanneer hun juridische status relevant is. Wanneer we spreken over vluchtelingen, bedoelen we de brede groep mensen die gevlucht zijn en in opvanglocaties verblijven.

Dit beleidskader richt zich, net als de langetermijnvisie, op deze doelgroepen: asielzoekers, ontheemden en nog niet gehuisveste statushouders. Het gaat in deze beleidsnota dus niet over statushouders die al in Zeist zijn gehuisvest. De verschillen tussen deze groepen zijn verder uitgewerkt in de langetermijnvisie Vluchtelingen, Asiel en Integratie. Ook hebben we een begrippenlijst opgenomen, ter verduidelijking van de verschillende termen die gebruikt worden.

Fasen in het vluchtelingenproces

Vluchtelingen doorlopen verschillende fasen die in elkaar overlopen: van eerste opvang tot volwaardige deelname aan de samenleving.

Dit vraagt om één samenhangende aanpak, waarbij opvang, begeleiding werk en integratie goed op elkaar aansluiten en zo ruimte geven voor een samenleving waarin iedereen naar vermogen kan meedoen.

Huidige stand van zaken

Voor een huidige stand van zaken met betrekking tot het opvanglandschap van Zeist en de doelgroepenbeschrijving verwijzen we naar onze lange termijnvisie Vluchtelingen, asiel en integratie. Tevens ook om de historie van Zeist en haar jarenlange inzet op deze opgave te ontdekken.

Hoe is dit beleidskader tot stand gekomen?

Dit beleidskader is gemaakt in samenwerking met inwoners, maatschappelijke partners en medewerkers van de gemeente Zeist. We hebben geluisterd naar ervaringen en ideeën van mensen met en zonder vluchtachtergrond. Er zijn enquêtes afgenomen bij betrokken vrijwilligers in de opvang, groepsgesprekken gevoerd met deelnemers en vrijwilligers van buddy to buddy Zeist, er zijn verschillende brainstormsessies georganiseerd met betrokken collega's van verschillende beleidsterreinen en met onze partners. We hebben actief deelgenomen aan de open dag van het azc Zeist om reacties te vangen en betrokken inwoners van Zeist te horen. Daarnaast zijn de inzichten uit het in 2023 door de Rekenkamer gepubliceerde en met 'de Goudvink' bekroonde rapport benut. Zo sluit dit beleidskader aan bij wat lokaal nodig is én bij wat breder werkt.

De inzichten uit gesprekken, ophaalsessies en klankbordgroepen met inwoners en organisaties zijn verwerkt in dit document. Daarmee vormt dit beleidskader het resultaat van een gezamenlijk proces van luisteren, leren en samen richting geven.

Visie en ambitie gemeente Zeist

Lees hier de [Langetermijnvisie vluchtelingen, asiel en integratie](#).

Samenvatting visie

De visie van opvang en integratie van vluchtelingen in de gemeente Zeist is toekomstgericht en gebaseerd op samenwerking en draagkracht met een sterke focus op zowel de praktische als sociale aspecten van opvang. Daarom zetten wij in op een integrale aanpak, waarbij werk, taal en onderwijs leidend zijn, en sociale contacten hier nauw mee verbonden zijn.

Er wordt ingezet op duurzame en veilige opvanglocaties die meebewegen met maatschappelijke veranderingen en die zowel vluchtelingen als andere doelgroepen kunnen huisvesten bij noodsituaties. Werk en taalvaardigheid vormen de basis voor een succesvolle integratie. Hierbij wordt niet alleen ondersteuning geboden voor vluchtelingen, maar worden er ook mogelijkheden gecreëerd voor de bredere samenleving om elkaar beter te leren kennen en samen te werken. Waarbij speciale aandacht is voor kinderen en hun ontwikkelingskansen. De organisatie werkt vanuit kracht, nabijheid en vertrouwen, met oog voor transparantie, samenwerking en kennisuitwisseling.

In Zeist zien we dat nabijheid een voorwaarde is voor echte betrokkenheid. Dat vraagt dat wij nadrukkelijker investeren in verbinding tussen bewoners van de opvanglocaties in de samenleving van Zeist. We organiseren dit niet alleen via projecten en partners, maar ook door inwoners actief te betrekken en kansen voor ontmoeting laagdrempeliger te maken. Daarmee versterken we het gevoel van gedeeld eigenaarschap en bouwen we aan een gemeenschap waarin vluchtelingen kunnen landen.

We kiezen voor een aanpak die staat. Opvang, integratie en participatie sluiten logisch op elkaar aan. Door samenwerking met andere gemeenten, maatschappelijke partners en de lokale gemeenschap wordt gezorgd voor een integrale en menswaardige benadering van opvang en integratie voor de aankomende jaren.

Ambitie

In Zeist bieden wij vluchtelingen niet alleen maar onderdak, we bieden ze de mogelijkheid om zich te ontwikkelen, te integreren en bij te dragen aan de samenleving.

Integratie en het opbouwen van een nieuw leven beschouwen wij als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gehele samenleving. Daarom zetten wij in op een integrale aanpak, waarbij de nadruk ligt op werk, taal en sociale contacten.

Wij streven ernaar niet alleen tijdelijke opvang te bieden, maar duurzame en flexibele opvanglocaties te ontwikkelen, die bij dragen aan de sociale cohesie en die inzetbaar zijn voor verschillende doelgroepen binnen de gemeenschap.

Deze aanpak vormt de basis van onze visie waarin we toewerken naar een toekomstbestendig opvang landschap. Onze visie sluit aan bij de kernwaarden van Zeist; kracht, nabijheid en vertrouwen.

Wat de gemeente niet kan bepalen

Als gemeente hebben we geen invloed op de asielprocedure van mensen die hier in Nederland willen komen wonen. We zijn afhankelijk van landelijke procedures, zowel bij asiel als de wet- en regelgeving voor Oekraïense ontheemden (welke ook afhankelijk zijn van Europese verdragen). Ook bepalen we niet wie in welke opvanglocatie terecht komt en hoe de samenstelling in de opvang is georganiseerd. Als iemand Nederlander wil worden vraagt die persoon dat aan bij de immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). Wij hebben geen invloed op die beslissing van de IND. In onze Langetermijnvisie beschrijven we ook de externe ontwikkelingen die mogelijk van invloed zijn op de opgave. Deze externe ontwikkelingen zijn van invloed op onze ambities en waartoe wij als gemeente in staat zijn.

Maar dit kunnen wij als gemeente wel

Gelukkig kunnen we als gemeente nog steeds onze invloed uitoefenen op wat wij vinden dat menswaardige opvang is en hoe wij willen dat mensen in Zeist welkom worden geheten. Samen maken we het verschil. Dit laten we in dit beleidskader zien door in te zetten op de volgende beleidsdoelen:

- We zorgen ervoor dat iedereen die in Zeist komt wonen mee kan doen vanaf dag één;
- Inwoners zo snel mogelijk een nuttige dagbesteding hebben middels betaalde arbeid of vrijwillige arbeidsinzet;
- Inwoners zo snel mogelijk de Nederlandse taal leren;
- Onze opvanglocaties menswaardig zijn georganiseerd met een ontwikkelingsgerichte en stabiele omgeving voor kinderen;
- Zeist een toekomstbestendig opvanglandschap creëert voor mensen in nood, waarmee we zijn voorbereid op huidige en toekomstige uitdagingen.

We laten ons horen

Ook als we vastlopen door landelijke wet- en regelgeving of systemen waardoor wij onze ambities niet kunnen waarmaken, durven we ons als Zeist hierover uit te spreken.

Opvang en veiligheid

Een toekomstbestendig opvanglandschap voor mensen in nood

De gemeente Zeist onderkent haar structurele verantwoordelijkheid in het realiseren van een menswaardige en toekomstbestendige opvang van asielzoekers en vluchtelingen. In lijn met landelijke wet- en regelgeving geven wij actief invulling aan deze taak. Dit beleidshoofdstuk beschrijft hoe wij de opvang duurzaam vormgeven, inbedden in onze gemeenschap en bestendigen voor de toekomst.

Beleidsdoelen

Wij richten ons op de volgende hoofddoelen:

1. Gemeente Zeist voorziet in de benodigde opvangplekken zoals is vastgelegd in de op dat moment geldende wet- en regelgeving.

- Zeist voorziet momenteel in 460 opvangplekken voor asielzoekers, in overeenstemming met de Spreidingswet. Ook de komende jaren blijven wij voorzien in de opvangplekken die aan ons worden toegewezen via het verdeelbesluit Spreidingswet (iedere twee jaar wordt de verdeling herzien). We blijven in nauwe samenwerking met het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) en zetten gezamenlijk in op humane opvang.
- Zeist voorziet momenteel in 350 opvangplekken voor Oekraïense ontheemden. We houden deze capaciteit in stand en dragen daarmee een evenredige bijdrage aan de gevraagde capaciteit van de provincie Utrecht. In afstemming met de provincie blijven we in gesprek en kunnen we bijsturen op de gevraagde capaciteit.
- Zeist voorziet in de opvang van alleenstaande minderjarige vluchtelingen in de vorm van een Nidos locatie, we werken daarin nauw samen met het Nidos om menswaardige opvang te behouden en te realiseren.
- Zeist zet zich in wanneer acute situaties zich voordoen en is hierop voorbereid. We zijn als organisatie flexibel en veerkrachtig, bijvoorbeeld bij crisissituaties of instroompieken.

- Zeist werkt toe naar kleinschalige doorstroomlocaties (tussenwoonvorm van azc naar vaste huisvesting in Zeist), waar vluchtelingen begeleiding toewerken naar huisvesting, werk en deelname.
- We streven naar stabiliteit in de opvang van kinderen en hun gezinnen. Minder verhuisbewegingen zorgen voor rust, continuïteit in onderwijs en meer kans op hechting en ontwikkeling.

2. De gemeente zet in op het realiseren van duurzame opvanglocaties die voor langere tijd beschikbaar zijn.

- Bij het aanwenden van nieuwe locatie binden we ons voor minimaal 5 jaar aan de locatie om fluctuaties in het aanbod van opvangplekken tegen te gaan om hoge kosten, extra inzet van de organisatie en exploitatie van crisisonderopvang te voorkomen.
- We maken locaties geschikt voor verschillende aandachtsgroepen, zoals asielzoekers in de eindfase van de procedure, ontheemden, spoedzoekers, de MOBW-doelgroep en andere groepen die tijdelijk begeleiding en doorstroom nodig hebben, zodat we flexibel blijven en locaties in de toekomst bijvoorbeeld kunnen inzetten voor tijdelijke huisvesting.
- Tijdelijke opvanginitiatieven worden zorgvuldig afgewogen tegen bestaande gemeentelijke verantwoordelijkheden, draagkracht, beschikbare voorzieningen en de huidige capaciteit.
- Uitbreiding van opvanglocaties gebeurt alleen met oog voor de aanwezigheid en kwaliteit van ondersteunende voorzieningen in de wijk.
- We verkennen de mogelijkheid om nieuwbouw, modulaire bouw en tijdelijke bouw in te zetten voor opvang van vluchtelingen en andere doelgroepen zodat we makkelijk kunnen op en afschalen als dit nodig blijkt.

- Team vluchtelingen en nieuwkomers (gemeente) sluit vanuit dit beleidsdoel vroegtijdig aan bij nieuwe gebiedsontwikkeling, waarbij we beter gebruik kunnen maken van nieuwbouwprojecten en andere relevante ontwikkelingen binnen de gemeente.

“Het zou leuk zijn om meer open dagen van het azc te hebben, zodat we meer contact hebben met mensen in de omgeving.”

3. Opvanglocaties in Zeist hebben een open karakter en maken onderdeel uit van de samenleving

- We zorgen ervoor dat bestaande initiatieven zoals de wegwijscafés, taalcafés, gezondheidscafés en vrijwilligersinitiatieven goed bereikbaar zijn voor onze opvanglocaties.
- De welzijnsorganisaties van Zeist maken onderdeel uit van de opvanglocaties. Inzet van vrijwilligers, jongerenwerk en preventieve programma's zijn essentieel voor de wederzijdse integratie in de samenleving. We verkennen op welke reguliere programma's vluchtelingen kunnen aansluiten om de integratie te bevorderen. Daarnaast verkennen we welke recreatieve activiteiten in de opvang beschikbaar gemaakt kunnen worden voor alle inwoners.
- Om ontmoeting tussen vluchtelingen en inwoners te stimuleren stellen we waar mogelijk huidig en nieuw recreatief aanbod open voor iedereen.
- We streven ernaar dat locaties goed bereikbaar zijn met zowel fiets, auto als openbaar vervoer

4. De gemeente stelt eisen aan een menswaardige, veilige en hygiënische leefomgeving binnen haar opvanglocaties.

- Om bovenstaand beleidsdoel te behalen zetten we in op begeleiding, toezicht, sociale veiligheid, toegankelijke voorzieningen en voldoende ruimte en privacy.
- Voor nieuwe opvanglocaties wordt onder regie van het COA en de gemeente in samenspraak met partners zoals politie en Openbaar Ministerie een veiligheidsplan opgesteld. Het doel van dit veiligheidsplan is het waarborgen van een veilige woon- en leefomgeving voor bewoners, medewerkers en omwonenden van een opvanglocatie. Dit beleidsdoel borgt de balans tussen onze maatschappelijke verantwoordelijkheid, bestuurlijke haalbaarheid en de leefbaarheid in en buiten de opvang.

In het volgende hoofdstuk gaan we, in lijn met onze visie, dieper in op de ontwikkeling van **kinderen**. Kinderen vormen de toekomst van onze samenleving, en investeren in hun groei en ontwikkeling betekent investeren in de toekomst.

Tegelijkertijd willen we in dit beleid niet alleen aandacht besteden aan kinderen, maar ook aan andere groepen voor wie extra ondersteuning essentieel is. In het bijzonder vragen we aandacht voor de participatiekansen van **vrouwen** in de opvang. Wij vinden het van groot belang dat iedereen volwaardig kan meedoen in de samenleving. Voor vrouwen en mensen uit de LHBTIQ+ personen bestaan echter drempels die participatie en sociale veiligheid kunnen belemmeren. Met dit beleid willen we actief bijdragen aan het wegnemen van deze belemmeringen en zo gelijke kansen bevorderen.

Opgroeien en opbloeien

Een veilige, stimulerende en ontwikkelgerichte omgeving voor kinderen in de opvang.

Kinderen van vluchtelingen, inclusief alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's), vormen een groep met specifieke ontwikkelbehoeften en verhoogde kwetsbaarheid. De gemeente Zeist neemt hierin een actieve verantwoordelijkheid. We streven naar een veilige, leerzame en stimulerende omgeving waarin kinderen kunnen opgroeien, zich kunnen ontwikkelen en tot rust kunnen komen. Dit hoofdstuk beschrijft het beleid voor de opvang en ondersteuning van deze kinderen binnen onze gemeente.

Beleidsdoelen

Het beleid richt zich op het waarborgen van de volgende beleidsdoelen:

1. Kinderen worden opgevangen op locaties die aantoonbaar geschikt zijn voor hun aanwezigheid. Dit betekent:

- Fysiek veilige en leefbare omgevingen, met voldoende ruimte en voorzieningen voor spel, rust en onderwijsactiviteiten.
- Beschikbaarheid van begeleiders en professionals die ervaring hebben met het werken met kinderen en jongeren. We zetten op alle locaties in op ouder-kind activiteiten, jeugdactivering en jongerenwerk. Rekening houdend met de cultuursensitiviteit in de hulpverlening, passend bij de situatie.

- Kinderen worden uitsluitend opgevangen op locaties met een omgeving waar voldoende ruimte is voor kinderen om zich te bewegen en veilig te kunnen spelen. Waar speelmogelijkheden zijn voor verschillende leeftijden.
- Kinderen ontwikkelen zich het best in interactie met leeftijdsgenoten, waarbij zij van en met elkaar leren. Daarom vragen wij aandacht bij het COA voor een evenwichtige verdeling van leeftijdsgroepen binnen de opvang

2. Toegang tot onderwijs is een essentiële voorwaarde voor integratie, taalontwikkeling en persoonlijke groei. We zorgen in samenwerking met scholen en schoolbesturen voor:

- Een plek op school voor ieder kind.
- We spreken met schoolbesturen af dat de ondersteuning van leerlingen uit de opvang blijvend aandacht heeft binnen het regulier onderwijs.
- De gemeente bevordert samenwerking en een gedeelde verantwoordelijkheid tussen partners, zodat taalontwikkeling, sociale integratie en een soepele doorstroom naar regulier onderwijs goed worden geborgd.
- We geven de voorkeur aan plaatsing op één opvanglocatie binnen Zeist, om schoolwisselingen te voorkomen. Alleen wanneer een kind kan doorstromen naar regulier onderwijs kan een verhuizing binnen Zeist passend zijn.
- Aandacht voor taalonderwijs, sociale integratie en passende ondersteuning in de klas en we stimuleren doorstroom naar regulier onderwijs.
- We erkennen dat continuïteit in onderwijs rust en structuur biedt, en zien dit als voorwaarde voor een menswaardige opvang.
- Bij nieuwe opvanglocaties wegen we de afstand tot onderwijs en opvangvoorzieningen mee.

We kunnen deze afstand niet altijd volledig beïnvloeden of borgen, maar streven wel naar een realistische toegang tot voorzieningen. De gemeente stuurt niet op een verdeling van leerlingen; vrije schoolkeuze van ouders en de plaatsingsruimte van scholen zijn hierbij bepalend. In de samenwerking met schoolbesturen blijft het bredere doel van integratie een terugkerend onderwerp.

- We blijven aandacht vragen voor voldoende instroom van kinderen in de opvang, om de huidige onderwijsvoorziening en peuteropvang in stand te houden. Dit bevordert de kwaliteit van onderwijs en de juiste mate van doorstroom.
- Alle kinderen hebben toegang tot peuteropvang met voorschoolse educatie (VE). Daar waar dit vanuit de locatie niet dichtbij toegankelijk is, proberen we dat als gemeente zelf te faciliteren.
- We verkennen samen met onze partners jaarlijks een zomerprogramma als de scholen sluiten. We stimuleren deelname van kinderen aan de zomeractiviteiten die in Zeist worden georganiseerd.

3. Kinderen in de opvanglocaties hebben toegang tot reguliere jeugdzorg en ondersteuning, in overeenstemming met de Jeugdwet. Hierbij geldt:

- De gemeente streeft ernaar dat alle kinderen in de opvang veilig, gezien en beschermd opgroeien. Dit doen wij door het versterken van deskundigheid en het bevorderen van een open en veilige cultuur.
- Preventieve ondersteuning wordt laagdrempelig en tijdig ingezet. We zetten daarmee de beweging in naar de voorkant, aldus de sociale basis. Er wordt gestreefd naar een sociale basis voor iedereen zonder dat reguliere programma's worden overvraagd.
- Bij een vermoeden van trauma of psychische problematiek wordt, wanneer nodig, passende jeugdhulp ingezet.

We zorgen daarnaast voor tijdige screening op taal- en spraakontwikkeling, zodat kinderen, wanneer nodig, snel kunnen worden doorverwezen naar logopedie.

- Gemeente, scholen, jeugdgezondheidszorg en maatschappelijke organisaties werken nauw samen
- De gemeente bewaakt en faciliteert de integraliteit van het aanbod en de werking van de voorzieningen. Daarnaast zorgen we voor een sluitende samenwerking met jeugdgezondheidszorg, het CJG en de welzijnsorganisaties.

4. Kinderen worden gestimuleerd in contact te komen met de samenleving en zich daar vrij in te bewegen.

- Ieder kind verdient stabiliteit in zijn of haar dagelijkse omgeving. De gemeente blijft aandacht vragen voor het voorkomen van overplaatsingen of schoolwisselingen.
- Kinderen krijgen door middel van deelname aan sportverenigingen, culturele activiteiten en spelstimulering de mogelijkheden een sociaal netwerk op te bouwen in de samenleving en op school.

Integratie en welzijn

Werk, taal en contact als basis voor integratie

Deze beleidsnota richt zich op participatie en ontwikkeling tijdens het verblijf in opvanglocaties. Het gaat hierin dus niet op statushouders die al zijn gehuisvest (en inburgeren) in Zeist. We vinden het belangrijk dat de overgang tussen opvang en inburgeringsbeleid soepel verloopt. Taalbeheersing en deelname aan de samenleving via werk of vrijwilligersactiviteiten zijn de pijlers van een succesvolle integratie. Ook kregen we uit de vele gesprekken die zijn gevoerd terug dat het in contact komen met de samenleving de brug vormt voor een succesvolle integratie.

De gemeente Zeist ziet het bevorderen van taalvaardigheid en participatie als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van vluchtelingen, inwoners, maatschappelijke organisaties, werkgevers en de gemeente zelf. Dit hoofdstuk beschrijft hoe we hier concreet invulling aan geven.

“Ik voel me verbonden met Zeist. Gister was ik in Amsterdam en toen ik in Zeist kwam, voelde ik rust, het voelde als thuiskomen.”

Beleidsdoelen

Het beleid richt zich op het waarborgen van de volgende beleidsdoelen:

1. We bieden vluchtelingen de mogelijkheid om vanaf dag één de Nederlandse taal te leren.

Een vroege start met het leren van de taal vergroot de zelfredzaamheid van vluchtelingen en biedt perspectief op onderwijs, werk en sociale verbondenheid. Daarom zetten wij in op een samenhangend en toegankelijk taalaanbod vanaf de eerste dag van verblijf in Zeist.

- We organiseren taalaanbod voor vluchtelingen. Zo maken we een vroege start in Zeist mogelijk. Direct taal leren vormt de basis voor integratie en versterkt de mogelijkheden om vanaf dag één mee te doen.
- We bieden lessen op verschillende niveaus en voor diverse leeftijdsgroepen, zodat iedere nieuwkomer kan leren op een manier die aansluit bij zijn of haar mogelijkheden en leerbehoeften.
- We bieden via de Peuteropvang met Voorschoolse Educatie kinderen al op jonge leeftijd ondersteuning in hun taal- en algemene ontwikkeling, zodat zij straks met een betere basis aan de basisschool kunnen starten; dit vergroot uiteindelijk hun maatschappelijk perspectief.
- Door taalonderwijs te verbinden met de praktijk, bijvoorbeeld via taallessen op de werkvloer, versterken wij de directe toepasbaarheid van taal in het dagelijks leven.
- We stimuleren het gebruik van open leer centra, waar mensen zelfstandig kunnen lezen, leren en oefenen.
- We bieden maatschappelijke begeleiding voor vluchtelingen. Deze begeleiding omvat praktische en sociale ondersteuning bij huisvesting, administratie, zorg, taal en het opbouwen van een lokaal netwerk. Daarmee versterken we de startfase en helpen we hen sneller hun weg te vinden in Zeist.
- We zetten in op een sterke samenwerking met onderwijsinstellingen, bibliotheken, taalscholen en vrijwilligersorganisaties, dit is essentieel voor een breed en toegankelijk aanbod.
- We stimuleren innovatieve projecten waarbij integraal aandacht is voor zowel taal leren als integreren en meedoen in Zeist.
- We evalueren dit soort projecten om te leren wat werkzame elementen zijn, en proberen dat te borgen in het structurele aanbod voor vluchtelingen en nieuwkomers.

*“Voor de toekomst heb je motivatie nodig. We moeten het zelf doen, we moeten ons best blijven doen. Om over Nederland en de taal te leren, zodat we contact kunnen maken met Nederlanders en een goede baan vinden.”
– Farhan en Abdulhalim*

2. We ondersteunen mensen in de opvang die kunnen en willen werken, vanaf de eerste dag

We ondersteunen vluchtelingen vanaf de eerste dag bij het vinden van passend werk, vrijwilligerswerk of leer-werktrajecten, zodat werk, taalontwikkeling en participatie elkaar versterken. Een vroege start met participatie vergroot de kans op zelfredzaamheid en verkleint de afstand tot de arbeidsmarkt. Werk draagt bij aan eigenwaarde, structuur in het dagelijkse leven en contact met de lokale gemeenschap. Tegelijkertijd draagt arbeidsparticipatie van deze doelgroep ook bij aan het oplossen van tekorten op de lokale en regionale arbeidsmarkt.

De gemeente Zeist kiest voor een benadering waarin werkervaring, taalontwikkeling en sociale participatie elkaar versterken.

“Ik leerde pas echt de taal door mee te doen met de gewone dingen in de samenleving, zoals een praatje bij de supermarkt.”

Belemmeringen

Er zijn verschillende belemmeringen die een vroege start met werk of opleiding bemoeilijken. Een deel is landelijk, een deel lokaal merkbaar. Landelijk bestaan er beperkingen die directe arbeidsparticipatie vertragen. Asielzoekers mogen op dit moment pas na zes maanden betaald werk verrichten en alleen met een tewerkstellingsvergunning (TWV). Dit ontmoedigt werkgevers om te investeren in begeleiding. Dit beleid wordt verruimd: asielzoekers met een grote kans op een verblijfsvergunning mogen vanaf drie maanden deelnemen aan de arbeidsmarkt en meer weken per jaar werken.

Ook administratieve vereisten, zoals het verkrijgen van een BSN-nummer, kunnen deelname aan werk of opleiding vertragen en daarmee de doorstroom naar arbeidsparticipatie belemmeren. Daarnaast spelen lokaal merkbare drempels. Sommige werkgevers zijn terughoudend door onbekendheid met de doelgroep of vanwege het tijdelijke karakter van opvang, waardoor duurzame trajecten lastig zijn.

“Ik zou als tandartsassistent kunnen werken, maar ik heb geen geldig identiteitsbewijs. Dat is nodig voor een tewerkstellingsvergunning.”

Het tijdelijke karakter van verblijf in de opvang maakt werkgevers voorzichtig in het aangaan van duurzame leer- of werktrajecten. Werkgevers ervaren dat aanvullende ondersteuning op de werkvloer nodig is, bijvoorbeeld door taal, cultuurverschillen of praktische vraagstukken, wat drempels creëert om vluchtelingen in dienst te nemen.

Voor vluchtelingen spelen financiële onzekerheid en onduidelijkheid over wisselende inkomsten, toeslagen en mogelijke terugvorderingen een grote rol. In de eerste twee jaar kan gebrek aan inkomensrust ertoe leiden dat mensen afzien van werk of vroegtijdig uitvallen. Daarom is een ondersteuningskader nodig dat voorspelbaar is en duidelijk richting geeft.

Deze belemmeringen laten zien dat vooral inkomenszekerheid, ruimte om te leren en werken te combineren en gerichte ondersteuning van zowel vluchtelingen als werkgevers nodig zijn om arbeidsparticipatie te versterken.

We richten ons op de volgende beleidsdoelen:

- Taalonderwijs wordt waar mogelijk gecombineerd met werkervaring, zodat vluchtelingen hun taalvaardigheid direct in de praktijk versterken. De gemeente stimuleert samenwerking tussen werkgevers, taalaanbieders, en sociale partners om combinaties van leren en werken te bevorderen.
- We verkennen met het COA hoe we werk voor vluchtelingen aantrekkelijker kunnen maken, met bijzondere aandacht voor statushouders die nog in een azc verblijven en nog niet in een gemeente zijn gehuisvest. De huidige toepassing van de Participatiewet biedt voor deze groep beperkt ruimte om zonder risico's te werken; inkomsten kunnen direct gevolgen hebben voor leefgeld, toeslagen en mogelijke terugvorderingen. We onderzoeken hoe we deze belemmeringen kunnen verkleinen of ondervangen, zodat zij veilig en zonder financiële onzekerheid de stap naar werk kunnen zetten.
- De begeleiding sluit aan op de specifieke situatie van vluchtelingen met aandacht voor erkenning van diploma's, culturele oriëntatie en psychologische veiligheid. Samen met RDWI, BIGA Groep en regionale werkgeversnetwerken stimuleren we veilige, realistische en duurzame vormen van participatie tijdens opvang.

Deze aanpak versterkt de inkomenszekerheid, versnelt de uitstroom naar werk en draagt bij aan een inclusieve samenleving waarin mensen die zijn gevlucht volwaardig kunnen meedoen. Tegelijkertijd helpt dit werkgevers in Zeist en de regio bij het vervullen van openstaande vacatures. Daarmee draagt deze aanpak onder andere bij aan een gezonde lokale economie, waarin het midden- en kleinbedrijf kan rekenen op toegang tot gemotiveerd personeel

We versterken de arbeidstoeleiding vanaf de start

De gemeente werkt aan een inclusieve gemeenschap waarin vluchtelingen op een passende manier kunnen meedoen. We richten ons op realistische en veilige vormen van participatie tijdens verblijf in opvang, zoals passende dagbesteding, vrijwilligerswerk en oriëntatie op vervolgp participatie. Daarbij is aandacht voor vertrouwen, stabiliteit, informele taalontwikkeling en begeleiding die aansluit bij de mogelijkheden van mensen in opvang.

Regionale samenwerking m.b.t. arbeidstoeleiding

Regionaal wordt samengewerkt om mensen die nog in opvang verblijven sneller richting werk te begeleiden. De RSD werkt met een aanpak waarin vroege matching, begeleiding en aandacht voor inkomenszekerheid belangrijke uitgangspunten zijn.

Daarnaast is in de regio een BRP-straat ingericht om vluchtelingen versneld van een BSN te voorzien, zodat zij eerder toegang hebben tot werk, onderwijs en ondersteuning. Zeist levert hieraan een bijdrage door menskracht beschikbaar te stellen. Deze versnelling maakt het mogelijk om talenten, vaardigheden en ondersteuningsvragen vroeg in beeld te brengen en deze informatie tijdig te delen met de RSD en andere regionale partners. Hierdoor kunnen begeleiding en matching sneller en gericht starten.

Op basis van deze beleidsdoelen kiest de gemeente voor een aanpak waarin arbeidstoeleiding vanaf de start een vast onderdeel is van onze integrale werkwijze. Hiermee borgen we dat vluchtelingen vroegtijdig in beeld zijn, ondersteuning aansluit op hun mogelijkheden en werkgevers gericht worden betrokken.

3. We zorgen ervoor dat mensen in Zeist deel kunnen nemen aan de samenleving

Actieve deelname aan de samenleving is een belangrijke voorwaarde voor succesvolle integratie en wederzijds begrip. In Zeist streven wij ernaar dat mensen met een vluchtachtergrond vanaf de eerste dag de mogelijkheid hebben om mee te doen, anderen te ontmoeten en zich verbonden te voelen met hun nieuwe leefomgeving.

- We organiseren voldoende sport- en cultuuraanbod vlakbij of op onze opvanglocaties en zorgen voor een inclusief regulier aanbod.
- We stimuleren vluchtelingen om lid te worden van (sport)verenigingen voor contact en verbinding met andere Zeistenaren.

- We onderzoeken hoe vrouwen sneller kunnen deelnemen aan de samenleving en welke belemmeringen dat in de praktijk verhinderen, zodat we gerichte maatregelen kunnen treffen om deze drempels te verlagen. We maken informatie over sociale initiatieven en mogelijkheden om mee te doen toegankelijk.
- We subsidiëren en stimuleren programma's waarin vluchtelingen kennismaken met Nederlandse normen, waarden en gewoonten.
- Vluchtelingen weten de weg te vinden naar ondersteuning bij hun administratie, financiën of andere vraagstukken.

4. Mensen kunnen vanaf dag één werken aan sociale contacten

Wij vinden het van belang dat vluchtelingen vanaf de eerste dag de mogelijkheid krijgen om sociale contacten op te bouwen en zich onderdeel te voelen van de gemeenschap. Door ontmoeting en samenwerking te bevorderen, stimuleren wij inclusie en versterken wij het onderlinge vertrouwen tussen vluchtelingen en inwoners.

- We faciliteren gelijkwaardige ontmoetingen en manieren waarop mensen elkaar kunnen leren kennen, bijvoorbeeld met buddyprojecten, vrijwilligerswerk of buurtactiviteiten. Daarnaast stimuleren we initiatieven vanuit vluchtelingen die bijdragen aan het opbouwen van duurzame sociale verbindingen.

- Op onze opvanglocaties organiseren we sociale activiteiten die ook toegankelijk zijn voor andere inwoners, zodat verbinding vanzelf kan ontstaan.
- In samenwerking met maatschappelijke partners stimuleren we programma's die bijdragen aan toekomstperspectief – zowel in Nederland als bij eventuele terugkeer naar het land van herkomst.
- We faciliteren het goede gesprek tussen inwoners van Zeist en Vluchtelingen.
- We stimuleren deelname van bewoners van de opvang aan omwonenden overleggen.

5. Toegang tot zorg

Goede toegang tot zorg is een belangrijke voorwaarde voor een gezonde start in Nederland. Vanaf de eerste dag willen we ervoor zorgen dat vluchtelingen de zorg en ondersteuning krijgen die zij nodig hebben. Ons uitgangspunt is dat ieder mens de juiste zorg en begeleiding ontvangt, ongeacht achtergrond of verblijfsstatus.

De gemeente werkt hiervoor samen met het COA, vluchtelingenwerk, de Gezondheidszorg Asielzoekers (GZA) en de GGD om te zorgen voor een goed georganiseerde, laagdrempelige structuur binnen en rondom de opvanglocaties.

Zo waarborgen we dat medische en psychische zorg tijdig beschikbaar is, dat vluchtelingen goed worden geïnformeerd over het Nederlandse zorgsysteem en dat preventie is ingebed. We signaleren gezondheidsklachten vroeg en zorgen ervoor dat mensen tijdig worden begeleid naar passende hulp.

- We zetten in op passende ondersteuning met betrekking tot mentale gezondheid - waaronder traumaverwerking.
- We bieden ondersteuning aan zorgverleners om cultuursensitief te kunnen werken.
- We investeren in preventie, zodat zwaardere zorgvragen worden voorkomen.
- We verbeteren de informatievoorziening en voorlichting. Zo ondersteunen wij vluchtelingen in het zelfstandig vinden en begrijpen van het Nederlandse zorgsysteem.

Organisatie

Werken vanuit nabijheid en kracht Bestending van onze inzet voor vluchtelingen in Zeist. Gemeentelijke inzet voor vluchtelingen in Zeist

De gemeente Zeist kiest voor een structurele en langetermijnaanpak van de opvang van vluchtelingen. Waar deze opgave eerder tijdelijk werd ingevuld, werken we nu met nadruk op rust, continuïteit en voorspelbaarheid. We bouwen aan een duurzaam en veerkrachtig opvanglandschap dat aansluit bij onze visie op stabiliteit, nabijheid en samenwerking.

Transparante communicatie: duidelijkheid voor iedereen

Een toekomstbestendig beleid vraagt om openheid en voorspelbaarheid. We communiceren helder met inwoners, partners en vluchtelingen over wat we doen, waarom we dat doen en wat we van elkaar mogen verwachten. Dit doen we op een toegankelijke manier, passend bij de diversiteit van onze gemeente.

Participatie in beleid en uitvoering

We vinden het belangrijk dat inwoners, maatschappelijke organisaties en professionals kunnen meedenken over opvang en integratie. Partners worden vroegtijdig betrokken via ophaalsessies, klankbordgroepen, gesprekken met inwoners en gerichte onderzoeken naar ervaringen van vluchtelingen. Deze werkwijze versterkt de kwaliteit van beleid en uitvoering en zorgt dat keuzes aansluiten bij wat in de samenleving leeft.

Risico's en landelijke dynamiek

We zijn afhankelijk van landelijke ontwikkelingen, zoals veranderingen in wet- en regelgeving en mogelijke aanpassingen in budgetten. Deze ontwikkelingen kunnen gevolgen hebben voor de uitvoering van onze ambities. Binnen de ruimte van de wet blijven we zoeken naar oplossingen die menswaardig en uitvoerbaar zijn.

Regionale samenwerking

Wij zetten in op een actieve samenwerking met de provincie en regiogemeenten. Daarbij zoeken we naar mogelijkheden voor gezamenlijke voorzieningen, doelmatige inzet van capaciteit en het spreiden van verantwoordelijkheden over de regio. Dit geldt met name voor specifieke doelgroepen of situaties waarin centrale coördinatie leidt tot efficiëntere en menswaardigere opvang. Per hulpvraag wordt gekeken of de nieuwkomersonderwijsvoorzieningen in Zeist een passend antwoord kunnen bieden. Een voorbeeld is het openstellen van onderwijsvoorzieningen zoals de Albatros voor kinderen uit omliggende gemeenten.

Buddy to Buddy-deelnemer: "In de media is veel negativiteit rondom azc's en de bewoners. Het is ook belangrijk de positieve berichten naar buiten te brengen en succesverhalen met elkaar te delen."

Samenwerking met maatschappelijke partners

De opvang en begeleiding van vluchtelingen vraagt om een integrale aanpak. We werken samen met COA, de Regionale Sociale Dienst, welzijnsorganisaties, onderwijsinstellingen, de BIGA, corporaties en vrijwilligersorganisaties. We stimuleren samenwerking tussen partijen in zowel formele als informele netwerken en leggen verbindingen tussen opvanglocaties en organisaties in de wijk. De gemeente vervult hierbij een regierol.

Vrijwilligers

Vrijwilligersorganisaties en bewonersinitiatieven vormen een onmisbare schakel in onze aanpak. We erkennen hun bijdrage aan ontmoeting, taal en ondersteuning, en betrekken hen structureel bij overleg en uitvoering. De gemeente faciliteert waar mogelijk hun inzet met praktische ondersteuning en korte lijnen in de samenwerking.

Continuïteit in menselijk contact/ vaste gezichten

We hechten waarde aan continuïteit in menselijk contact. Door te werken met vaste aanspreekpunten binnen de organisatie en bij onze partners zorgen we voor herkenbaarheid, vertrouwen en betere afstemming in de uitvoering.

Regie en grip op de opgave

De gemeente Zeist behoudt de regie op de uitvoering van het opvangbeleid. We zorgen voor samenhang in beleid, uitvoering en communicatie en monitoren actief de voortgang. Door integraal te sturen kunnen we tijdig bijsturen en maatwerk leveren waar dat nodig is.

De integrale aanpak in dit beleidskader vraagt veel inzet van verschillende disciplines. We blijven onze aanpak volgen, monitoren en afstemmen met partners en interne afdelingen. Dit vraagt om voldoende capaciteit, heldere verantwoordelijkheden en langdurige betrokkenheid van alle partners.

Doorontwikkeling

Werken vanuit nabijheid en kracht en vertrouwen

Nabijheid

Opvang als onderdeel van de Zeister samenleving

De kernwaarden van de gemeente Zeist, nabijheid, kracht en vertrouwen, vormen het uitgangspunt voor hoe we opvang organiseren. We kiezen voor opvang die zichtbaar onderdeel is van de Zeister samenleving, die aansluit bij wat in wijken leeft en die ruimte biedt voor ontmoeting en wederkerigheid. Deze waarden sturen hoe we samenwerken, hoe we besluiten nemen en hoe we de verbinding tussen opvanglocaties en hun omgeving vormgeven.

De gemeente Zeist ziet opvang niet als een op zichzelf staande voorziening, maar als een onderdeel van de samenleving. Opvanglocaties maken zichtbaar deel uit van de gemeenschap en dragen bij aan ontmoeting en betrokkenheid (waar in het huidig opvanglandschap en haar locaties nog enkele uitdagingen liggen). Zo ontstaat een omgeving waarin bewoners en omwonenden samenleven, elkaar leren kennen en begrip groeit. Deze benadering vraagt om een integrale aanpak waarin opvangbeleid en wijkgericht werken op elkaar aansluiten. Daarbij is aandacht voor ontmoeting, draagvlak en sociale samenhang.

Vertrouwen

Verbinding en wederkerigheid

De gemeente richt zich, zoals in voorgaande hoofdstukken duidelijk is geworden op het versterken van verbinding en wederkerigheid tussen opvanglocaties en hun omgeving. Dat betekent dat nieuwkomers vanaf het begin kunnen deelnemen aan het dagelijks leven in de wijk via vrijwilligerswerk, ontmoetingen, taalactiviteiten of sport. Omwonenden worden uitgenodigd om onderdeel te zijn van die verbinding, bijvoorbeeld door buurtinitiatieven, gezamenlijke maaltijden of open dagen.

De gemeente stimuleert dat opvanglocaties onderdeel worden van bestaande sociale structuren in de wijk, zoals buurthuizen, scholen en verenigingen.

Ook wordt gekeken naar de inzet van multifunctionele ruimtes, waar ontmoeting, leren en werken samenkomen. Zo ontstaat een natuurlijke verwevenheid tussen opvang en het wijkleven.

Kracht

Realisatie van locaties

Bij het opstellen van de visie op vluchtelingen, asiel en integratie was de tijdsdruk hoog, omdat er huurcontract afliepen en er nog geen zicht was op een mogelijke vervolgoplossing. Dat contracten en overeenkomsten aflopen is nog het geval, echter zien we met onderstaand tweesporenaanpak meer tijd om het uitvoeringsplan zorgvuldig uit te werken en de vervolgstappen richting nieuwe opvanglocaties goed voor te bereiden. Tegelijkertijd blijft het aantal geschikte locaties in Zeist beperkt. Daarom kiezen we voor een duidelijke richting.

“In de lessen leren we Nederlands en grammatica, maar buiten in de samenleving werkt het anders. Juist daar bouw je woordenschat op en leer je de Nederlandse cultuur echt kennen.”

Richting voor de komende jaren: tweesporenaanpak

De keuze voor kleinschalige locaties hangt samen met onze ambitie om vluchtelingen zichtbaar onderdeel te laten zijn van het wijkleven. Deze tweesporenaanpak geeft richting: continuïteit op de korte termijn en een duurzame, wijkgerichte opgave op de lange termijn.

1. Korte termijn: voortzetten en waar mogelijk verlengen van bestaande locaties

We benutten de mogelijkheid om Dijnselburg langer open te houden. Daarnaast verkennen we of verlenging bij andere bestaande locaties haalbaar is, met aandacht voor regionale afspraken en belangen. De extra tijd die hierdoor ontstaat, gebruiken we om de vervolgstappen zorgvuldig vorm te geven.

2. Lange termijn: actief op zoek naar (kleinschalige) opvang in de wijken.

De gemeente kiest voor een verschuiving richting (kleinschalige) langdurig beschikbare opvanglocaties (10 jaar of langer). Hiervoor zetten we een actieve zoekstrategie in, samen met corporaties, ontwikkelaars en regionale partners. Deze tweesporenaanpak biedt continuïteit op korte termijn en bouwt tegelijk aan een toekomstbestendig en wijkgericht opvanglandschap.

Proceskader voor de realisatie van nieuwe locaties

Het college neemt het besluit over de locatiekeuze. Daarbij wordt rekening gehouden met alle relevante randvoorwaarden, waaronder de financiële kaders en de vraag of een BOPA of andere ruimtelijke procedure nodig is. Het participatietraject dat wij inzetten bij het realiseren van nieuwe opvanglocaties wordt vormgegeven op basis van het Handvat Participatie van de gemeente Zeist (2022). Dit handvat geeft richting aan de manier waarop wij de omgeving betrekken en hoe signalen uit de samenleving worden meegenomen in het proces.

Op de korte termijn zijn we afhankelijk van leegstaand vastgoed dat wordt aangeboden of dat we zelf vinden. Tegelijk blijven we actief zoeken naar aanvullende opties, zodat we zicht houden op potentiële locaties. Voor bestaande opvanglocaties onderzoeken we of voortzetting binnen de geldende afspraken haalbaar en wenselijk is.

Wanneer een voorgenomen opvanglocatie niet past binnen het geldende omgevingsplan, is participatie wettelijk verplicht. Past een locatie wél binnen het omgevingsplan, dan is participatie formeel niet vereist, maar kiest de gemeente er in Zeist bewust voor om de omgeving alsnog te betrekken. Daarmee werken we zorgvuldig, transparant en in lijn met onze waarden van nabijheid en vertrouwen.

De omgeving beslist niet mee over de locatiekeuze, maar signalen, zorgen en randvoorwaarden worden nadrukkelijk meegenomen in de afweging die het college maakt. Deze inbreng helpt om de geschiktheid van een locatie goed te beoordelen en om waar mogelijk aan te sluiten bij wat in de omgeving leeft, inclusief eventuele aanvullende maatregelen om de inpassing te versterken.

De ervaringen van de afgelopen jaren laten zien dat samenwerking met bewoners en partners onmisbaar is. Alleen samen kunnen we deze opgave op een zorgvuldige en realistische manier uitvoeren. Bij het realiseren van nieuwe opvanglocaties zijn voor ons een aantal zaken van belang. Hieronder beschrijven we welke stappen wij doorlopen en waar we rekening mee houden. De verdere uitwerking en concretisering hiervan krijgt een plek in de uitvoeringsplannen. In grote lijnen volgen we het onderstaande proces bij het verkennen en realiseren van potentiële nieuwe locaties:

- We organiseren voldoende ambtelijke capaciteit met kennis uit de verschillende domeinen. Deze medewerkers vormen het team dat zich de komende jaren richt op een toekomstbestendig opvanglandschap.
- We stellen gezamenlijk, met collega's van Ruimtelijke Ontwikkeling en vastgoed, de criteria vast voor de eerste verkenning van potentieel vastgoed in de gemeente. Het gaat daarbij om aspecten zoals geschiktheid van het gebouw, omgevingskwaliteit, capaciteit, bereikbaarheid, impact op de wijk en de vraag of opvang binnen de bestemming past of via een BOPA mogelijk kan worden gemaakt.

In dit laatste geval is de gemeente verplicht een participatietraject te starten.

- We bepalen welke locaties in aanmerking komen voor opvangvoorzieningen en voor welke typen opvang deze passend kunnen zijn, zowel nu als in de toekomst. Tegelijkertijd verkennen we de kansen voor nieuw aanbod door in een vroeg stadium betrokken te zijn bij geplande gebiedsontwikkelingen.
- Om tot een verantwoorde afweging te komen wordt gekeken naar de veerkracht van onze buurten met behulp van het dashboard Buurtinzicht. Met het dashboard Buurtinzicht hebben we op basis van openbare data een goed beeld van de kansen en kwetsbaarheden per buurt. Hiermee krijgen we goed beeld van de meerwaarde van een locatie in een wijk en met welke risico's we rekening dienen te houden.
- Bij een potentiële nieuwe locatie starten we met participatie en communicatie. Dit traject wordt zorgvuldig en inclusief vormgegeven, zodat bewoners en andere betrokkenen tijdig worden meegenomen in het proces.

Vertrouwen en nabijheid

Participatie en communicatie

Participatie is een belangrijk uitgangspunt in ons hele beleid. In Hoofdstuk 4 is beschreven hoe we inwoners, maatschappelijke organisaties en partners betrekken bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid. In dit hoofdstuk gaat het specifiek om participatie in de wijk: hoe bewoners en omwonenden worden betrokken bij de inrichting, werking en leefbaarheid van opvanglocaties.

Het participatietraject dat wij inzetten bij het realiseren van nieuwe opvanglocaties wordt vormgegeven op basis van ons participatiehandvat uit 2022. Dit Zeister handvat beschrijft de verschillende niveaus van participatie: van raadplegen tot meebeslissen.

Het biedt de gemeente een helder afwegingskader om te bepalen welke mate van betrokkenheid en welke bevoegdheden passend zijn bij een specifiek proces.

Op basis van dit model bepaalt de gemeente het participatieniveau. De ervaring leert dat bij processen zoals realiseren van nieuwe opvanglocaties doorgaans wordt gekozen voor het niveau raadplegen. Dat geldt ook voor dit traject. Dat betekent dat inwoners actief worden gevraagd naar hun zorgen, aandachtspunten en kansen, en dat deze worden meegewogen in de uiteindelijke besluitvorming. Het betekent niet dat inwoners meebeslissen over het al dan niet realiseren van een opvanglocatie; dat is een bevoegdheid van het college.

In de participatieaanpak is er nadrukkelijk aandacht voor zorgen over veiligheid en leefbaarheid in de openbare ruimte. We benoemen deze zorgen open en feitelijk, delen ervaringen van bestaande locaties en maken duidelijke afspraken over beheer, aanspreekpunten en de opvolging van signalen. Zoals we ook in eerdere gesprekken en notities hebben benadrukt, vinden wij het in Zeist belangrijk om altijd in gesprek te blijven met onze inwoners.

Participatie en communicatie stopt namelijk niet na de besluitvorming over een locatie. Ook tijdens exploitatie en in de doorontwikkeling blijven we in gesprek en samenwerking met bewoners en partners, zodat signalen snel worden opgepakt en de gezamenlijkheid levend blijft.

We benutten de kracht van lokale netwerken en maatschappelijke initiatieven, en zoeken naar maatwerkoplossingen die bijdragen aan sociale samenhang en een gevoel van gezamenlijk eigenaarschap. De gemeente communiceert via eigen kanalen en bijeenkomsten met omwonenden.

We zijn snel en zorgvuldig in het beantwoorden van vragen die in de samenleving leven, gedurende het hele proces. Onze kernwaarden nabijheid, vertrouwen en kracht staan hierin centraal. We blijven ons inzetten voor een prettige leefomgeving, waarin bewoners van Zeist fijn met elkaar leven

Monitoring en evaluatie

De uitvoering van dit beleidskader wordt actief gevolgd. Samen met onze partners verzamelen we informatie over resultaten, ervaringen en verbeterpunten. Evaluaties vinden plaats op vaste momenten binnen de beleidscyclus, maar ook tussentijds, wanneer ontwikkelingen daartoe aanleiding geven. Signalen uit de praktijk van bewoners, organisaties en partners worden meegenomen in de periodieke evaluatie. De uitkomsten worden gebruikt om beleid aan te scherpen en te vernieuwen. Zo blijft het beleidskader levend, uitvoerbaar en in lijn met wat in de samenleving nodig is

We volgen periodiek indicatoren zoals deelname aan taalonderwijs, arbeidsparticipatie, doorstroom naar zelfstandige huisvesting, schoolcontinuïteit, vrijwilligersbetrokkenheid en de ervaren leefbaarheid in de wijk. Deze indicatoren geven ons een helder en consistent beeld van de ontwikkeling van opvang en integratie binnen Zeist en vormen de basis voor duiding, bijsturing en verbetering.

Daarnaast monitoren we afzonderlijk de uitvoering van het programma dat wordt bekostigd uit incidentele middelen die door de raad zijn vrijgemaakt voor de opvang- en integratieopgave. Dit programma heeft een directe relatie met deze doelgroep en wordt separaat gevolgd binnen de reguliere Planning & Control-cyclus.

Slotwoord

Met deze beleidsnota leggen we voor de komende jaren een kader neer voor de opvang van mensen met een vluchtachtergrond in Zeist. We bouwen voort op de ervaringen van de afgelopen jaren en kiezen voor continuïteit en voorspelbaarheid.

De komende periode blijven we inzetten op stabiele opvanglocaties, een herkenbare werkwijze en goede samenwerking met inwoners, partners en regiogemeenten. Voor bewoners van onze opvanglocaties blijven werk, taal en dagelijks contact de basis om verder te komen.

Ook blijven we aandacht houden voor een veilige leefomgeving en voor groepen die extra ondersteuning nodig hebben, zoals kinderen, vrouwen en mensen voor wie participatie of veiligheid niet vanzelfsprekend is.

Zo zorgen we stap voor stap voor een opvangpraktijk die uitvoerbaar is, recht doet aan de omgeving én aansluit bij onze kernwaarden: nabijheid, vertrouwen en kracht. Daarmee blijft Zeist een gemeente die haar verantwoordelijkheid neemt en blijft investeren in menswaardige opvang.

Begrippenlijst

Aandachtsgroepen

Binnen de opvang en huisvesting onderscheiden we verschillende groepen, waaronder asielzoekers, statushouders, ontheemden, AMV's, jongvolwassenen uit AMV-opvang, spoedzoekers, starters en de MOBW-doelgroep. Deze groepen hebben elk hun eigen procedures, rechten en ondersteuningsvragen. Door dit onderscheid te hanteren blijft inzichtelijk hoe opvang, begeleiding en doorstroom voor elke groep op een bestendige en zorgvuldige manier worden georganiseerd.

AMV (Alleenstaande Minderjarige Vreemdeling)

Vluchteling jonger dan 18 jaar zonder ouders of voogd. Wordt begeleid onder verantwoordelijkheid van Nidos.

Asielzoeker

Persoon die in Nederland bescherming aanvraagt en nog in afwachting is van een besluit van de IND. Verblijft doorgaans op een COA-locatie.

BRP-straat (Basis Registratie Personen)

Regionale werkwijze voor versneld verstrekken van een Burger Service Nummer (BSN), zodat vluchtelingen sneller toegang hebben tot werk, onderwijs en zorg.

Buurtinzicht

Dashboard met openbare buurtdata dat wordt gebruikt bij locatieverkenning en afweging van draagkracht.

COA (Centraal Orgaan opvang Asielzoekers)

Rijksorganisatie verantwoordelijk voor opvang, begeleiding en leefomgeving van asielzoekers.

Doorstroomlocatie

Woonvorm tussen azc en reguliere huisvesting, gericht op begeleiding naar zelfstandigheid, werk en participatie.

GZA (Gezondheidszorg Asielzoekers)

Zorgaanbieder voor medische en psychische zorg op COA-locaties.

Maatschappelijke begeleiding

Ondersteuning van bewoners van opvanglocaties bij praktische vragen, administratie, financiën, zorg en netwerkopbouw.

Meedoen vanaf dag één

Uitgangspunt dat vluchtelingen vanaf de eerste dag kunnen starten met taal, werk(ervaringsplekken), vrijwilligerswerk en sociale participatie.

MOBW-doelgroep

Mensen die tijdelijk begeleid wonen vanwege maatschappelijke of persoonlijke problematiek.

Nidos

Landelijke voogdijinstelling voor AMV's. COA (Centraal Orgaan opvang Asielzoekers) Rijksorganisatie verantwoordelijk voor opvang, begeleiding en leefomgeving van asielzoekers. GZA (Gezondheidszorg Asielzoekers) Zorgaanbieder voor medische en psychische zorg op COA-locaties

Ontheemde (Oekraïense ontheemde)

Persoon met een tijdelijke beschermingsstatus op basis van de EU-Richtlijn Tijdelijke Bescherming. Heeft recht op gemeentelijke opvang, onderwijs en medische zorg.

Opvanglocatie

Tijdelijke voorziening waar vluchtelingen worden opgevangen, zoals een azc, gemeentelijke opvang, crisisnoodopvang of een locatie voor AMV's/jongvolwassenen.

Peuteropvang/ Voorschoolse Educatie (VE)

Voorziening waarin jonge kinderen taal- en ontwikkelstimulering krijgen voorafgaand aan de basisschool.

Spreidingswet

Wet die bepaalt hoeveel asielzoekers een gemeente opvangt, op basis van een landelijke verdeling.

Statushouder

Persoon die een verblijfsvergunning asiel heeft gekregen. In deze beleidsnota gaat het om statushouders die nog niet in Zeist zijn gehuisvest.

Taalontwikkeling/Taalonderwijs

Taalonderwijs en taalondersteuning tijdens verblijf in opvang, inclusief open leercentra, taal oefening via werk en voorschoolse educatie.

TWV (Tewerkstellingsvergunning)

Vergunning die werkgevers nodig hebben om asielzoekers te laten werken. Wordt afgegeven door UWV. Het kabinet heeft aangekondigd dat dit vereiste voor specifieke groepen wordt versoepeld.

Vluchteling

Overkoepelende term in deze nota voor asielzoekers, ontheemden en nog niet gehuisveste statushouders.

Uitgave

December 2025

Fotografie

Gemeente Zeist
Radar Advies
Buddy to Buddy
MeanderOmnium
Mel Boas

Gemeentehuis

Het Rond 1, Zeist

Contact

www.zeist.nl/contact

